

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2012
DLA GMINY NOWE MIASTO NAD WARTĄ**

I. Diagnoza problemów związanych z uzależnieniem od alkoholu w Gminie Nowe Miasto nad Wartą.

Spośród licznych problemów społecznych, jakie występują w naszym kraju, problemy związane z alkoholem mają szczególne znaczenie. Wynika to przede wszystkim z rozmiarów szkód alkoholowych oraz kosztów społecznych i ekonomicznych, jakie z tego tytułu ponosi budżet państwa. Konsumpcja alkoholu ma istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek, jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, ale wpływają na całą populację. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych, tj. zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Dlatego działania w zakresie zapobiegania problemom alkoholowym i rozwiązywania ich powinny być przedmiotem szczególnej troski ze strony organów administracji rządowej i samorządowej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2012 rok zwany dalej Programem został opracowany w oparciu o diagnozę problemów społecznych zawartą w dokumencie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowe Miasto nad Wartą na lata 2009 - 2015 oraz materiałów własnych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowym Mieście nad Wartą zwanej dalej GKRPA, a także na podstawie materiałów uzyskanych z następujących źródeł:

- ankiety PARPA G1 - rocznego sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2010 roku,
- sprawozdania Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Wartą,
- sprawozdania Komendy Powiatowej Policji w Środzie Wlkp. Rewiru Dzielnicowych w Nowym Mieście nad Wartą,
- ankiety wśród uczniów gimnazjum.

Na podstawie przeprowadzonej ankiety podczas realizacji programu profilaktycznego dotyczącego problematyki alkoholizmu wśród 106 uczniów klas drugich gimnazjów (51 dziewcząt i 55 chłopców) wysunięto następującą diagnozę na temat picia alkoholu przez młodzież:

1. Bardzo niepokojący jest fakt, że co szósty uczeń (17,9%) upił się w ciągu ostatnich trzech miesięcy, co trzeci (33,0%) pił wódkę a co drugi (58,5%) pił piwo.
2. Odmienne są dążenia chłopców i dziewcząt. Dziewczęta są znacznie bardziej powściągliwe od chłopców. W ciągu ostatnich trzech miesięcy upiło się 5,9% dziewcząt i 29,1% chłopców. U chłopców, ich dążenia alkoholowe mają związek z tym, że są pozostawieni sami sobie w obliczu problemów męskiego dorastania i tożsamości.
3. Nastąpił znaczny wzrost zachowań ryzykownych wśród młodzieży gimnazjalnej. Porównując dane ze szkół podstawowych i gimnazjów stwierdzamy gwałtowny wzrost osób,

które się upiły, piły piwo, piły wódkę. Świadczy to o znacznym wzroście zachowań ryzykownych po przekroczeniu progu przechodzenia ze szkoły podstawowej do gimnazjum.

4. Większość młodych ludzi sięga po alkohol pod wpływem reklamy, która skierowana jest przede wszystkim do nich.

5. Spada wiek inicjacji alkoholowej. Tym „pierwszym” alkoholem jest najczęściej piwo. Znaczącą rolę tu odgrywa fałszywa i agresywna reklama piwa skierowana głównie do młodych ludzi. W naszym społeczeństwie funkcjonuje mit: „*piwo to nie alkohol*”, który bardzo łatwo jest przyswajany przez młodzież powodując obniżanie wieku inicjacji alkoholowej.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Wartą wynika, że w roku 2010 ze świadczeń z pomocy społecznej korzystało 401 rodzin, przy czym 62 rodziny zostały objęte pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny.

Na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Środzie Wlkp. Rewiru Dzielnicowych w Nowym Mieście nad Wartą za rok 2010, stwierdza się, że na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą:

- na ogólną liczbę 58 przeprowadzonych interwencji domowych w 55 przypadkach sprawy przemocy działali pod wpływem alkoholu,
- ujawniono 26 osób nietrzeźwych kierujących pojazdami,
- ujawniono 3 osoby nieletnie pod wpływem alkoholu.

Na podstawie analizy danych zawartych w wymienionych dokumentach określone zostały cele i zadania Programu na 2012 rok.

Działania ujęte w Programie są spójne z celami zawartymi w:

- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowe Miasto nad Wartą na lata 2009 – 2015.
- Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2009 - 2015,
- Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2009 - 2015,
- Programie Budowania Zintegrowanego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną Gminy Środa Wielkopolska na lata 2009 – 2015,
- Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015,

II. Cele i zadania programu.

Celem strategicznym Programu, podobnie jak i w latach poprzednich jest zapobieganie uzależnieniu od alkoholu oraz uświadomienie i modyfikacja w kierunku zdrowego stylu życia zagrażających postaw dotyczących używania alkoholu, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, a także przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy rówieśniczej.

Cele szczegółowe i zadania do realizacji w roku 2012:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, w szczególności poprzez:

- 1) Prowadzenie poradnictwa na temat możliwości podjęcia leczenia oraz udzielanie pomocy w szczególności psychologicznej,
- 2) Motywowanie do podjęcia leczenia osób uzależnionych i współuzależnionych, które nie chcą dobrowolnie podjąć leczenia odwykowego. W tym finansowanie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w związku z prowadzonym postępowaniem w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, a w szczególności:

- podejmowanie działań motywacyjnych i inicjowanie zmian w zakresie wsparcia osób uzależnionych, oraz ich rodzin w tym w szczególności osób, które nie chcą podjąć leczenia (procedura przymusowego leczenia odwykowego),
 - prowadzenie poradnictwa w ramach pełnionych dyżurów,
 - ponoszenie opłat za wnioski składane do sądu w sprawach leczenia odwykowego, zapewnienie badań i opinii biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia i ponoszenie kosztów opinii psychologicznych i psychiatrycznych,
- 3) Współpraca z placówkami i organizacjami prowadzącymi działalność w zakresie terapii i rehabilitacji osób uzależnionych od alkoholu,
- 4) Dofinansowanie usług terapeutycznych nie objętych finansowaniem Narodowego Funduszu Zdrowia, w szczególności prowadzone przez NZOZ Przychodnię Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Środzie Wlkp. i Poradnię Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia Centrum „U” we Wrześni; w tym usługi psychologiczne dla osób i rodzin z problemem alkoholowym, przemocą w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży,
- 5) Podnoszenie wiedzy i kompetencji osób realizujących zadania w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie (tj. organizowanie i finansowanie udziału w konferencjach, szkoleniach i kursach kadry zajmującej się pracą z osobami i rodzinami z problemem uzależnienia od alkoholu, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; w tym też zakup materiałów i literatury fachowej),

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

Według danych szacunkowych w Polsce żyje około 1,5-2,0 mln dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym, z tego 500 tys. znajduje się w dramatycznej sytuacji zagrażającej ich zdrowiu i życiu. Dzieci te żyją w stanie chronicznego napięcia i stresu, co związane jest z niezaspokojeniem ich podstawowych potrzeb przez rodziców. Zaburzenia życia rodzinnego wynikające z choroby alkoholowej sprawiają, iż dzieci nie mogą liczyć na wsparcie i pomoc bliskich.

1. W związku z tym udzielanie pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym jest jednym z priorytetowych zadań Programu realizowanych w postaci:

a) tworzenia i finansowania bieżącej działalności sieci świetlic socjoterapeutycznych i opiekuńczo-wychowawczych, w tym w szczególności:

- prowadzenie i finansowanie działalności sieci świetlic dla dzieci i młodzieży w:
 - a) Kruczynie,
 - b) Skoraczewie,
 - c) Boguszynie.

Świetlice opiekuńczo-wychowawcze mogą realizować program socjoterapeutyczny.

- finansowanie kosztów związanych z wykonywaniem napraw i remontów obiektów, w których realizowany jest Program,
 - finansowanie zakupów niezbędnego sprzętu, wyposażenia, materiałów biurowych i materiałów do prowadzenia zajęć i realizacji Programu.
- b) organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez finansowanie w szczególności:
- półkolonii, kolonii, obozów profilaktycznych i innych form wypoczynku,
 - spotkań i imprez rekreacyjno-sportowych,
- c) organizowanie i finansowanie dożywiania dzieci z rodzin uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem od alkoholu oraz dotkniętych przemocą w rodzinie uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- d) organizowanie i finansowanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
- e) prowadzenie grup terapeutycznych dzieci i młodzieży - ofiar przemocy w rodzinie,

- 2) Zapewnienie odpowiedniej pomocy dla rodziców/opiekunów poprzez:
- a) udzielanie pomocy psychologicznej, socjalnej i prawnej osobom i rodzinom z problemem uzależnienia od alkoholu oraz dotkniętych przemocą w rodzinie w szczególności poprzez:
 - działalność Punktu Konsultacyjnego w Boguszyńcu,
 - działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Boguszyńcu,
 - działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Wartą,
 - b) podniesienie poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji rodziców, opiekunów poprzez organizowanie i finansowanie zajęć dla rodziców dzieci uczęszczających na zajęcia,
 - c) działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym:
 - prowadzenie postępowania w stosunku do rodzin z problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie,
 - prowadzenie poradnictwa dla osób i rodzin z problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie w ramach pełnionego dyżuru,
 - d) współpracę Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Zespołem Interdyscyplinarnym,
 - e) realizację programów korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.
- 3) Podnoszenie wiedzy i kompetencji osób realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocą w rodzinie poprzez:
- a) organizację szkoleń i konferencji nt. procedury „Niebieskie Karty” i zjawiska przemocy w rodzinie,
 - b) opracowanie i wydanie materiałów informacyjno-edukacyjnych nt. lokalnego systemu wsparcia oraz placówek pomocowych (informatory, ulotki, plakaty),
 - c) zakup materiałów, czasopism i literatury,
 - d) finansowanie specjalistycznych szkoleń dot. zjawiska przemocy w rodzinie osobom realizującym zadania Programu, w tym członkom GKRPA.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocą rówieśniczej i przemocą w rodzinie a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w programach realizowanych przez świetlice opiekuńczo-wychowawcze poprzez:

- 1) Prowadzenie edukacji publicznej jest jednym z zadań gminy związanym z realizacją lokalnego Programu. Działania edukacyjne i informacyjne wzmacniają skuteczność innych narzędzi lokalnej polityki wobec alkoholu i są prowadzone poprzez:
 - a) zakup i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych/ ulotek, broszur, plakatów itp./ na temat uzależnienia od alkoholu i przemocy w rodzinie, rówieśniczej oraz ochrony osób dotkniętych przemocą,
 - b) tworzenie sieci punktów informacyjnych z danymi o dostępnej ofercie pomocy na terenie gminy w zakresie problemów alkoholowych,
 - c) uczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, przemocą w rodzinie i ochrony osób dotkniętych przemocą,
 - d) organizowanie spotkań i imprez promujących zdrowy styl życia,
 - e) aktywna współpraca z lokalnymi mediami,
 - f) promowanie działań gminy na forum regionalnym, krajowym poprzez udział w konferencjach i innych spotkaniach organizowanych przez województwa, instytucje centralne.
- 2) Prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo - wychowawczych programów z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej.

- 3) Organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez dofinansowanie w szczególności:
- a) półkolonii, kolonii, obozów profilaktycznych i innych form wypoczynku organizowanych w oparciu o pisemny program zajęć profilaktycznych,
 - b) pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych (zajęcia sportowe powinny być integralnym elementem programu profilaktycznego i pełnić funkcję uzupełniającą w stosunku do innych działań profilaktycznych),
 - c) organizację konkursów, imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych promujących zdrowy styl życia bez używek.
- 4) Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców, w celu zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców gminy:
- organizowanie lokalnych i regionalnych kampanii i innych działań edukacyjnych związanych z przeciwdziałaniem nietrzeźwości kierowców,
 - prowadzenie szkoleń dla kandydatów na kierowców w szkołach nauki jazdy,
 - prowadzenie edukacji z wykorzystaniem materiałów informacyjnych i edukacyjnych,
 - nawiązanie współpracy z policją w celu zwiększenia liczby kontroli kierowców pod względem trzeźwości,
 - nawiązanie współpracy z mediami lokalnymi w celu informowania społeczności o działaniach prowadzonych na rzecz trzeźwości kierowców.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu i przemocy w rodzinie.

Wsparcie działalności instytucji i organizacji, w szczególności uznanych w programie za partnerów, prowadzących działania w zakresie:

- informacyjno-edukacyjnym na temat uzależnienia od alkoholu oraz przemocy w rodzinie,
- organizacji zajęć terapeutycznych, rehabilitacyjnych,
- szkoleń i imprez „trzeźwościowych” dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu wzmacniających proces zdrowienia z choroby alkoholowej,
- prowadzenie grupy wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu (niepijących) lub innych substancji psychoaktywnych,
- prowadzenie grupy psychoedukacyjnej dla członków rodzin osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

5. Podejmowanie innych działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie, nie ujętych w tym programie, a które mogą się okazać niezbędne do osiągnięcia celów programu.

6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży (art. 13. 1 i 15 ustawy) oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

- a) administracyjne ograniczenie dostępności zakupu napojów alkoholowych, w szczególności osobom niepełnoletnim (przeprowadzenie kontroli sklepów i lokali gastronomicznych w zakresie przestrzegania przepisów prawa – kontrola zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych):
- b) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

7. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

III. Realizatorzy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i partnerzy.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2012 realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Wartą - Sekcja Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Za partnerów przy realizacji celów Programu uznaje się w szczególności:

- 1/ Placówki oświatowe,
- 2/ Instytucje kultury, sportu w tym kluby sportowe,
- 3/ Kościół oraz organizacje pozarządowe,
- 4/ Instytucje powiatowe zapewniające specjalistyczną pomoc mieszkańcom gminy:
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Wlkp.,
 - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Środzie Wlkp. ul. Żwirki i Wigury 4,
- 5/ Placówki służby zdrowia a w szczególności NZOZ Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkohol i Współuzależnienia w Środzie Wlkp. ul. Lipowa 12,
- 6/ Komenda Powiatowa Policji w Środzie Wlkp. – Rewir Dzielnicowych w Nowym Mieście nad Wartą,
- 7/ Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia Centrum „U” we Wrześni,
- 8/ Publiczna Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza - Ognisko Wychowawcze w Szlachcinie,
- 9/ Stowarzyszenie Pomocy „Płomień Nadziei” w Nowym Mieście nad Wartą.

IV. Przewidywane efekty realizacji Programu.

1. Zwiększenie wiedzy społeczeństwa, w tym w szczególności dzieci i młodzieży na temat uzależnienia od alkoholu i przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie dostępności osób i rodzin z problemem alkoholowym do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.
3. Rozwój systemu pomocy dla dzieci i młodzieży z rodzin szczególnie zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i przemocą w rodzinie.

V. Finansowanie programu.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2012 finansowany będzie ze środków własnych gminy oraz środków pozyskanych z innych źródeł.

VI. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwanej dalej Komisją, przysługuje wynagrodzenie za udział w pracach Komisji, a w szczególności za:
 - 1) udział w posiedzeniach Komisji, których przedmiotem jest:
 - a) realizacja zadań wynikających z niniejszego programu oraz ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

b) udział w kontrolach placówek handlowych i gastronomicznych w zakresie przestrzegania prawa,

c) prowadzenie postępowania w stosunku do osób nadużywających alkoholu (w tym w szczególności przygotowanie spraw na posiedzenie, prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia leczenia, kierowanie spraw do sądu).

2. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1 ustala się w wysokości:

1) 220,00zł brutto (słownie: dwieście dwadzieścia złotych) dla Przewodniczącego Komisji.

2) 160,00zł brutto (słownie: sto sześćdziesiąt złotych) dla członków Komisji.

Wynagrodzenie wypłacane jest na podstawie podpisanego przez Przewodniczącego Komisji zestawienia liczby odbytych posiedzeń z listami obecności.

3. Członkom Komisji przysługują diety oraz zwrot kosztów przejazdów i noclegów z tytułu wyjazdów na szkolenia, kursy, konferencje lub wyjazdów poza teren gminy związanych z zadaniami realizowanymi przez Komisję na zasadach obowiązujących - przysługujących pracownikowi z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju, przy czym udział w szkoleniach i wyjazdach nie uważa się za wykonywanie zadań w rozumieniu pkt 1.